

Bergqvistin talon suojaista sisäpiha huokuu historiaa

LEENA ELONEN

Bergqvistin talona Haminaassa tunnettu kiinteistö Pikkuuypyriakadun, Kasarminkadun ja Jääkärikadun kulmatontilla siirtyi 1984 asunto-osakeyhtiölle. Yhtiön nimessä haluttiin säilyttää Bergqvistin nimi.

Rakennusten reunustama suojaista, rauhallinen sisäpiha huokuu historiaa. Tattoo-viikolla piha avautuu kaikkien nähtävillä 12.–16. heinäkuuta. Torstaina 14. heinäkuuta pihalla voi nauttia myös Saksan maavoimien

vuoristojääkärisoittokunnan musiikista. Konsertti alkaa kello 12.30. Musakurssilaiset ja Tradivaari tulevat soittamaan leppoisaa kansanmusiikkia 15. heinäkuuta kello 14.

Taloyhtiön hallituksen puheenjohtaja **Timo Soisalo** kertoo, että *Tähtilainoitusten talot* -kirjan kirjoittaneet ovat tehneet ison työn, kun ovat tutkineet linnoituksen talojen historiaa.

–Tietävästi kulmatontilla on 1700-luvun lopulla ollut keisarillinen oikeudenkäyntitalo. Talon alla on myös

Timo Soisalo johdattaa näistä matalista ovista talon vanhaan kivikellariin.

Upea vanha sisäpiha halutaan pitää sellaisena kuin se ollut jo kauan sitten.

Pikkuuypyriakadun puolella olevaa porttia vastapäätä on ortodoksisirkko.

vanha kellari, jossa on säilytetty lihoja ja ehkä siellä on ollut myös vankityrmä.

Kellarin seinät ovat järeää tekoa. Isossa kellarissa on myös koko Tattoo-viikon ajan nähtävillä taiteilija **Eija Ylinen-Virtasen** taidenäyttely *Yhteys mereen*.

Tulipalo tuhosi 1840 tonilla olleet rakennukset, jotka tuolloin omisti kauppias **Feodor Soboleff**. Soboleff aloitti aika ripeästi uudisrakentamisen ja jo seuraavana vuonna Pikkuuypyriakadun varteen valmistui ensimmäinen asuinrakennus

ja viisi muuta rakennusta sekä käymälä. Vuonna 1842 nousi Kasarminkadun kulmaan ulottuva toinen, isompi asuinrakennus. Asuinrakennukset yhdistettiin muuttaman vuoden päästä toisiinsa.

1862 kiinteistö siirtyi

Michail Soboleffille ja vuoden 1873 jälkeen kiinteistö oli ollut useilla omistajilla ennen kuin kauppias **Lenart Bergqvist** osti kiinteistön 1907. Kiinteistö oli hänen omistuksessa vuoteen 1983.

–Sen jälkeen rakennukset rempattiin kokonaan. Nyt

täällä on kahdeksan asuntoa ja kaksi liikehuoneistoa. Liikehuoneistot ovat Jääkärikadun puoleisella sivulla, missä ennen oli renkitupa ja suolavarasto, Timo Soisalo sanoo.

Timo Soisalo ja hänen vaimonsa **Tuula** muuttivat ta-

loon 1994. He luonnehtivat asuvansa modernissa rivitalossa, jossa on vanhat kuoriret.

–2019 siirryttiin maalämpöön. Pihaa jouduttiin kaivamaan, että saatiin putket maahan, mutta haluttiin, että historiallinen hieno,

vanha piha pidetään samassa kuosissa ja alkuperäiset mukulakivet laitettiin takaisin paikoilleen.

–Jääkärikadun puoleisessa rakennuksessa on myös pihasauna, jota asukkaat voivat lämmitellä silloin kuin haluavat. ■

Ruusu Kahvila on taas auki koko Tatoon ajan

LEENA ELONEN

Haminan Linnoituksen upeat vanhat pihat avautuvat jälleen Tattoo-viikolla kaikkien ihailtaviksi. Yksi niistä on

Pikkuympyräkadun varrelle vuonna 1824 rakennettu Goviniuksen talo.

–Tämä on mieheni lapsuudenkoti. Talo on ollut suvun omistuksessa vuo-

desta 1953, sanoo **Teija Hirvonen**.

Pitkään puhuttiin Warvaran talosta, talossa asuneen pullamummona tunnetun **Warvara Schantinin** mu-

kaan, mutta kun *Tähtilinnoituksen talot* -kirja julkaistiin viime vuonna, toivottiin, että talot nimetään rakennuttajan mukaan. Niinpä talo nimettiin Goviniuksen taloksi,

Goviniuksen talon ihana piha on houkutteleva.

Virpi Purho-Kinnunen näyttää, kuinka pieni on komean pilppuköynnöksen kukka. Se on kuin pilppu ja käyrätorvi.

koska se on kollegijasessori **Jobst Goviniuksen** rakennuttama.

Piha on linnoituksen pienimpiä. Talossa on tehty paljon remonttia. Kaikki seinähirret otettiin näkyviin ja latioista poistettiin muovimatot sekä pilalle menneet lattiaankut.

– Ikkunoiden ja ovien pielessä oli ulkona pelkät laudat. Niiden tilalle mieheni teki koristelistat. Hän myös poisti kivistä rakennetun sokkelin päältä rappauksen ja huonon pihanurmikon tilalle laitettiin pihakivet.

Teija Hirvonen kertoi, että

olivat pitkään haaveilleet siskonsa **Virpi Purho-Kinnusen** kanssa kahvilan pitämisestä. Haaveet toteutuivat, kun he pääsivät 2014 avaamaan ensimmäistä kertaa Ruusu Kahvilan Tatoon ajaksi.

– Minä leivon ja Virpi vastaa tarjoilusta ja muun muassa huoltaa liinat päivittäin. Myös Virpin tyttäret **Ida** ja **Fanny** kavereineen ovat olleet auttamassa sekä meidän molempien ystävät ja sukulaiset.

Tänä vuonna Fanny myös lukee kirjeitä aikojen takaa 12.–16. heinäkuuta kello

Teija Hirvonen ja Virpi Purho-Kinnunen nauttivat siit, että saavat pyörittää kesäkahvilaa.

13.30 ja kello 16.

– Parasta on ihmisten kohtaaminen ja usein jäänkin suustani kiinni, Virpi Purho-Kinnunen nauraa.

Ruusu Kahvilassa kahvit juodaan ruusukupeista ja pienille pöydille laitetaan perinteiset pitsireunaiset ja käsin kirjaillut pöytäliinat. Ruusukuppeja ja pöytäliinoja on löytynyt kirppareilta.

– Pystymme pitämään hinnat kohtuullisina, koska

meillä ei ole palkkakuluja. Myyjätyöille ja esiintyjille on tippipurkki, johon voi laittaa kolikoita halutessaan, kertoo Teija Hirvonen.

Tarjolla on tietysti korvapuusteja ja muuta makeaa sekä sämpylöitä. Teija Hirvonen kertoo, että moni on tullut sanomaankin, että tulee jo toista kertaa kahville, mikä kertoo pihan tunnelmasta.

– Yhtenä vuonna, kun Varusmiessoittokunta oli soit-

tamassa meidän pihalla, soittajat tulivat kysymään, saavatko tulla uudestaan ja tulivatkin soittamaan pienellä porukalla seuraavana päivänä, Teija Hirvonen kertoo.

Laivaston soittokunta tulee soittamaan Goviniuksen talon pihalle torstaina 14. heinäkuuta. Konsertti alkaa kello 16.30. Ruusu Kahvila on auki tiistaista lauantaihin kello 12–18. ■

Kaikkia ideoita ei olekaan vielä keksitty!

Puucee-kirppis ainoa lajissaan

Haminan pienin, ainoa ja taa-
tusti myös hurmaavin puu-
cee-kirppis avataan Hamina
Tattoon ajaksi Pikkuympy-
räkatu 26:n eli Arvilommin
talon piharakennuksessa.

–Olemme virittäneet
1850-luvulla rakennetun ul-
korakennuksemme hevos-
tallien yhteydessä olevaa
yksireikäiseen käymälään eli
puuceehen pienimuotoisen
kirppiksen, jonka tuotosta
ihan jokainen euro lahjoite-
taan Ukraina-keräykseen,
sanoo **Hanni Kangasmäki**,
joka on puuhannut kirppistä
yhdessä **Markku Myllykan-
kaan** kanssa.

Vuosikymmeniä käyttä-
mättömänä olleelle puu-
ceelle ideoitiin hyötykäyttöä.
Ideoinnissa päädyttiin Ukrai-

Arvilommin talon asukkaat Markku Myllykangas ja Hanni Kangasmäki ovat viritelleet pi-
harakennukseen uusiokäyttöä.

naa tukevan kirpputorin pe-
rustamiseen.

–Kirppiksellemme tulee
myyntiin paikallisilta asuk-
kailta lahjoituksina saa-
miamme esineitä. Esineiden
hintaa on "maksu mitä vaan"
ja maksu suoritetaan puu-
ceen syövereihin sijoitettuun
lippaaseen, avaa Myllykan-
gas.

Puucee-kirppis on osa Lin-
noituksen vanhat pihat -ta-
pahtumaa, joka on avoinna
Tattoo-viikolla tiistaista lau-
antaihin.

– Puucee-kirppisemme
toiminta on jo alkanut tuot-
teiden haalimisella. Pieniin
tiloihimme soveltuvia myyn-
tituotteita vastaanotetaan
edelleen, sanoo Hanni Kan-
gasmäki.

Kapeat rappuset johtavat
puucee-kirppiksen kaik-
kein pyhimpään.

Tattoon aikana Arvilom-
min talon piharakennuksen
ns. Pihamiehen huoneessa
on esillä **Liisa Myllykankaan**
taidenäyttely *Kukkiva Ha-
mina*, jonka aiheet sivuavat
läheisesti Haminaa. ■

Opastauluilla uutta tietoa Haminan vanhoista taloista

MARJAMANNINEN

Parikymmentä Haminan Linnoituksen kaupunginosan vanhaa taloa saa näinä päivinä uudet opastaulut. Talojen portinpieleeseen kiinnitettävät taulut kertovat tiiviisti talon rakennus- ja asukashistoriasta. Valtaosa tauluista on uudistettuja, mutta joukossa on myös kokonaan uusia.

Opastauluja on tähän mennessä löytynyt vain niistä taloista, jotka ovat pitäneet pihojaan auki yleisölle Tatoon aikana. *Tähtilinnoituksen talot* -kirjan viimevuotisen julkaisun jälkeen tuli kuitenkin tarpeelliseksi muuttaa ja korjata taulujen tekstejä vastaamaan historiallista todellisuutta. Haminan Linnoituksen Wanhat talot ry päätti samassa yhteydessä tarjota mahdollisuutta "kyltitykseen" kaikkien muidenkin yhdistyksen jäsenten omistamille taloille.

Yhdistyksen tavoitteena oli alunperin nimetä kaikki talot niiden alkuperäisten rakennuttajien mukaan. Osa talojen omistajista halusi

Ensimmäisenä uuden opastaulunsa sai Tiaisen talo, joka on nyt nimetty rakennuttajansa mukaan Wikbergin taloksi. Uutta opastaulua portinpieleeseen sovittelemassa Teiju Autio Linnoituksen vanhoista taloista sekä Wikbergin talon asukkaista Mirja ja Markku Haapanen.

kuitenkin säilyttää taloiltaan nimen, joka on Haminassa paremmin tunnettu. Näin esimerkiksi valtioneuvos Ro-

bert Ekin rakennuttama talo säilyy Pormestarin talona. Uusituissa kylteissä talojen nimet määräytyvät siis joko

rakennuttajan tai myöhemmän asukkaan mukaan.

Opastaulut kertovat lyhyesti talon historiasta. Kyl-

teissä on lisäksi QR-koodi, jonka avulla ohikulkijat voivat löytää talosta lisätietoja ja myöhemmin myös kään-

nösversioita. Tatoon aikana opastaulujen yhteydessä on lisäksi kirjaintunnus niille pihoille, jotka ovat tapahtuman aikana avoinna yleisölle.

Talojen menneisyydestä kertovien opastaulujen uudistuksen maksaa Haminan kaupunki, jonka mukaan opasteilla on suuri merkitys kaupungin matkailulle. Vanhat talot ovat osa kaupungin brändiä ja niiden opastaulut tarpeellista palvelua niin haminalaisille kuin matkailijoillekin.

Kylttien uusimista vetävä arkkitehti **Teiju Autio** kertoo, että vanhoja opasteitakin on luettu ahkerasti ja uudet taulut tarjoavat taloista vieläkin enemmän tutkittua tietoa.

Uudet opastaulut valmistuvat juuri ennen Tattoota. Ensimmäisenä valmistunut taulu kertoo tuoreimman hankkeeseen liittyneen talon eli Wikbergin talon historiasta. Vallikadun ja Eerikinkadun kulmassa sijaitsevaa uusrenessanssitaloa on kutsuttu Tiaisen taloksi, mutta talon asukkaat päättivät nimetä talon sen rakennuttajan, kaupunginviskaali Frans Wikbergin mukaan. ■